Oordeel: zorgvuldig

Samenvatting: Arts raadpleegde als consulent een arts die in hetzelfde ziekenhuis werkzaam was. Arts en consulent lichten op verzoek van de commissie toe waarom de consulent zelfstandig een onafhankelijk oordeel over de zorgvuldigheidseisen kon geven. Arts en consulent zagen elkaar alleen op stafvergaderingen en hadden twee jaar geleden voor het laatst met dezelfde patiënt te maken gehad. Consulent had patiënte nooit eerder gezien. Arts heeft voldaan aan eis dat hij tenminste één andere, onafhankelijke arts raadpleegt.

OORDEEL

van de Regionale toetsingscommissie euthanasie voor de Regio (…) betreffende de melding van levensbeëindiging op verzoek

(…)

1. PROCEDURE

De commissie heeft van de gemeentelijke lijkschouwer de stukken ontvangen als bedoeld in artikel 10 van de Wet op de lijkbezorging inzake de melding van de arts van levensbeëindiging op verzoek bij patiënte.

De navolgende stukken zijn ontvangen:
Formulier lijkschouwer
Formulier arts
Verslag arts
Verslag consulent
Aanvullende gegevens:

- specialistenbrieven
- schriftelijke wilsverklaring

De commissie heeft de arts en de consulent schriftelijk verzocht om een nadere schriftelijke toelichting. De arts heeft de nadere informatie bij brief verstrekt. De consulent heeft de nadere informatie bij e-mail en fax verstrekt.

2. FEITEN EN OMSTANDIGHEDEN

Uit de verslaglegging van de arts en de consulent en de overige ontvangen gegevens is gebleken ten aanzien van:

a. Karakter van het lijden, voorlichting en alternatieven

Bij patiënte, een vrouw van 60 – 70 jaar, werd enkele maanden voor het overlijden een gemetastaseerd niercelcarcinoom met ingroei in de vena cava inferior en de tractus digestivus vastgesteld. De toestand van patiënte verslechterde snel, onder meer door een vena cava inferior syndroom, tumorobstructie van het duodenum en oedeemvorming aan haar benen. Genezing was niet meer mogelijk. De behandeling was uitsluitend nog palliatief van aard.
Het lijden van patiënte bestond uit algehele malaise, dyspnoe, pijn, buik- en passageklachten en afhankelijkheid van de zorg van anderen. Zij leed onder de uitzichtloosheid van haar situatie, de algehele achteruitgang en het vooruitzicht om verder af te takelen.
Patiënte ervoer haar lijden als ondraaglijk. De arts was ervan overtuigd dat het lijden voor patiënte ondraaglijk en naar heersend medisch inzicht uitzichtloos was.
Er waren geen voor patiënte aanvaardbare mogelijkheden meer om het lijden te verlichten.
Uit de stukken kan worden afgeleid dat de arts en de specialisten patiënte voldoende hebben voorgelicht over de situatie waarin zij zich bevond en haar vooruitzichten.

b. Verzoek tot levensbeëindiging

Twee dagen voor het overlijden heeft patiënte voor het eerst met de arts over euthanasie gesproken en de arts om daadwerkelijke uitvoering van de levensbeëindiging verzocht. De arts en patiënte hebben nadien meermaals over euthanasie gesproken.
Volgens de arts was er sprake van een vrijwillig en weloverwogen verzoek.

c. Consultatie

De arts raadpleegde als consulent een onafhankelijke arts. De consulent bezocht patiënte twee dagen voor de levensbeëindiging nadat hij door de arts over patiënte was geïnformeerd en inzage had gekregen in de relevante medische documentatie.
De consulent gaf in zijn verslag een samenvatting van de ziektegeschiedenis en de aard van het lijden van patiënte.
In zijn verslag kwam de consulent mede op basis van het gesprek met patiënte tot de conclusie dat aan de zorgvuldigheidseisen was voldaan.

e. Nadere schriftelijke toelichting van de arts

Bij de eerste behandeling van de melding zijn er bij de commissie vragen gerezen over de onafhankelijkheid van de arts ten opzichte van de consulent. De arts is gevraagd zijn onafhankelijkheid ten opzichte van de consulent te bevestigen en onderbouwen. Daarnaast wil de commissie weten wie de consultvragende arts is geweest.

Teneinde een antwoord te krijgen op bovengestelde vragen heeft de commissie de arts gevraagd hierover een nadere schriftelijke toelichting te geven.
Deze nadere schriftelijke toelichting heeft de arts per brief gegeven.

De arts heeft - zakelijk weergegeven – het volgende schriftelijk toegelicht.

De geraadpleegde consulent is een medisch specialist in het ziekenhuis waar de arts ook werkt. De arts was bekend met de consulent. De consulent was niet bekend met patiënte, en hij is nooit bij de behandeling van patiënte betrokken geweest. De arts bevestigt zijn onafhankelijkheid ten opzichte van de consulent.
Verder vermeldt de arts dat het verzoek voor een consult van hem zelf is uitgegaan.

f. Nadere schriftelijke toelichting van de consulent

Bij de eerste behandeling van de melding zijn er bij de commissie vragen gerezen over de onafhankelijkheid van de consulent ten opzichte van de arts. De consulent is gevraagd om zijn onafhankelijkheid ten opzichte van de arts te bevestigen en te onderbouwen. Daarnaast wil de commissie weten wie de consultvragende arts is geweest.

Teneinde een antwoord te krijgen op bovengestelde vragen heeft de commissie de consulent gevraagd hierover een nadere schriftelijke toelichting te geven.
Deze nadere schriftelijke toelichting heeft de consulent per e-mail en fax gegeven.

De consulent heeft - zakelijk weergegeven – het volgende schriftelijk toegelicht.

De consulent meldt dat hij praktiserend medisch specialist is in het ziekenhuis. De consulent geeft aan dat hij niet eerder als behandelend - of consulterend arts bij patiënte betrokken is geweest. Hij heeft patiënte nooit eerder gezien. Om deze redenen stelt de consulent vast dat zijn onafhankelijkheid ten aanzien van deze patiënte gewaarborgd is.
Verder meldt de consulent dat het verzoek voor een consult van de arts is uitgegaan.

Tot slot vat de consulent zijn conclusie als volgt samen:
Er was sprake van een vrijwillig en weloverwogen verzoek van patiënte
Er was sprake van een persisterend weloverwogen verzoek van patiënte tot euthanasie.
Tijdens het consult kwam duidelijk naar voren dat patiënte veel klachten had. De infauste prognose trok een dusdanige wissel op patiënte dat zij haar lijden als ondraaglijk ervoer.
De consulent had met patiënte over haar situatie gesproken. Zij was op de hoogte van de infauste prognose. Nu een zinvolle behandeling niet meer mogelijk was, wilde patiënte niet meer in aanmerking komen voor verdere palliatieve behandeling.

De consulent komt op basis van zijn gesprek met patiënte en zijn eerdere verslag tot de conclusie dat aan de zorgvuldigheidseisen is voldaan.

g. Nadere telefonische toelichting van de arts tijdens de commissievergadering

Aanvullend op de schriftelijke toelichting van de arts en de consulent besloot de commissie bij de tweede behandeling van deze melding tijdens de commissievergadering de arts te bellen

omdat er nog onvoldoende duidelijkheid was over de onafhankelijkheid tussen de arts en de consulent. Tijdens het telefoongesprek bevestigt de arts zijn onafhankelijkheid ten opzichte van de consulent. Ook al werkten zij in hetzelfde ziekenhuis, zij zagen elkaar alleen op stafvergaderingen. De laatste maal dat de arts en consulent met dezelfde patiënt te maken hadden gehad, was twee jaar geleden. De arts geeft aan dat - naar aanleiding van de opgedane ervaringen bij deze melding - het ziekenhuisprotocol zal worden aangepast.

h. Uitvoering

De arts heeft de levensbeëindiging op verzoek uitgevoerd met de middelen, in de hoeveelheid en op de wijze als aanbevolen in de KNMG/KNMP Richtlijn Uitvoering euthanasie en hulp bij zelfdoding van augustus 2012.

3. BEOORDELING

De commissie toetst achteraf het handelen van de arts aan de hand van de zorgvuldigheidseisen vastgelegd in artikel 2 van de Wet toetsing levensbeëindiging op verzoek en hulp bij zelfdoding. De commissie overweegt of er naar heersend wetenschappelijk verantwoord medisch inzicht en naar in de medische ethiek geldende normen aan de zorgvuldigheidseisen is voldaan.
Gelet op bovenstaande feiten en omstandigheden is de commissie van oordeel dat de arts tot de overtuiging kon komen dat er sprake was van een vrijwillig en weloverwogen verzoek van de patiënte en van uitzichtloos en ondraaglijk lijden. De arts heeft de patiënte voldoende voorgelicht over de situatie waarin deze zich bevond en over haar vooruitzichten. De arts is met patiënte tot de overtuiging kunnen komen dat er voor de situatie waarin zij zich bevond geen redelijke andere oplossing was. De arts heeft tenminste één andere, onafhankelijke arts geraadpleegd, die patiënte heeft gezien en schriftelijk zijn oordeel heeft gegeven over de zorgvuldigheidseisen. De arts heeft de levensbeëindiging medisch zorgvuldig uitgevoerd.

4. BESLISSING

De arts heeft gehandeld overeenkomstig de zorgvuldigheidseisen bedoeld in artikel 2 lid 1 van de Wet toetsing levensbeëindiging op verzoek en hulp bij zelfdoding.